

АЛГОРИТМ ФОРМУВАННЯ ІТАЛІЙСЬКОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ В УЧНІВ 6 КЛАСУ

А.В. БОЦМАН, студентка групи ФІНб-1-16-4.0д, IV курс, спеціальність «Філологія (італійська мова і література)».

Науковий керівник: Т.Г. Харченко, професор кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства, доктор педагогічних наук.

У статті розглянуто стан формування італійськомовної компетентності в учнів, визначено чинники, які впливають на результат-продукт мовлення, з'ясовано алгоритм формування італійськомовної компетентності в говорінні в учнів 6 класу.

Ключові слова: італійськомовна компетентність в говорінні; іношомовна комунікативна компетентність; говоріння; іноземна мова.

This article deals with the state of formation of Italian-speaking competence of pupils, factors were identified which have an affect on the result of the speech, the algorithm for the formation of Italian-speaking competence in speaking in students of grade 6 was worked out.

Key words: Italian-speaking competence in speaking; foreign communicative competence; speaking; foreign language.

Актуальність та доцільність дослідження зумовлені пошуком сучасних альтернативних методів формування італійськомовної компетентності в говорінні в учнів 6 класу, пошуком нових шляхів поповнення засобів навчання іноземної мови в середній школі в аспектах говоріння. У вітчизняній філологічній науці вже накопичено певні теоретичні й практичні напрацювання в галузі формування мовленнєвих компетентностей в англійській, французькій, іспанській мовах, проте схожі наукові роботи, пов'язані з італійською мовою відсутні. Цей факт особливо актуалізує обрану тему.

Метою статті є розробка алгоритму формування мовленнєвої компетентності учнів 6 класу у процесі навчання говорінню на уроках італійської мови.

Реалізація поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- 1) визначити дефініцію говоріння, як форми мовленнєвої діяльності;
- 2) описати алгоритм формування італійськомовної компетентності в говорінні в учнів 6 класу.

Аналіз останніх публікацій. Вагомі наукові здобутки в розв'язанні проблеми формування мовленнєвих компетентностей в говорінні мають лінгвісти: І. О. Зимня, О. О. Леонтьєв, М. І. Жинкін, Г. В. Колшанський; психологи Г. Д. Чистякова, Л. С. Виготський, А. Р. Лурія, Б. В. Беляєва та інші. Дослідженню говоріння, як однієї з форм мовленнєвої діяльності, свої роботи присвятили українські науковці: С. Ю. Ніколаєва, Н. Ф. Бориско, О. Б. Бігич.

Виклад основного матеріалу дослідження. Навчання іноземної мови на сучасному етапі розвитку освіти в Україні набуває особливого статусу. За допомогою мовлення, його розвитку та становлення, будується фундамент для міжкультурного взаєморозуміння. Створення відповідних умов для комунікації іноземними мовами є невіддільним фактором успішності в його опануванні, однак розмову не можна змодельювати без урахування низки особливостей, які за своїми характеристиками визначаються її типом. У сучасній методиці викладання іноземних мов виокремлюють основні навички в аудіюванні, письмі, читанні та говорінні, дослідження та освоєння яких є обов'язковим етапом у вивченні іноземної мови.

Вивчення італійської мови в навчальних закладах зумовлюється соціальними вимогами, а також історичним розвитком мови на території України. Безсумнівно, формування мовленнєвих компетентностей в говорінні на уроках італійської мови є ключовим аспектом у процесі розвитку італійськомовної комунікативної компетентності в учнів.

Розвиток мовлення становить постійний неперервний процес, який триває протягом усього життя людини, процес оволодіння мовленням та його механізмами знаходиться в безпосередньому взаємозв'язку зі становленням особистості, збагаченням її внутрішнього світу та розширенням зовнішнього. Формування комунікативної компетентності є основною та провідною ціллю навчання іноземної мови. Усне спілкування, роль якого особливо значима, неможливе без добре розвинених навичок в говорінні.

На думку Г.В.Колшанського, незалежно від рівня володіння мовою як знаковою системою знання окремих її елементів (ізольованих слів, речень,

звуків) не може характеризувати поняття “оволодіння мовою як засобом спілкування”, а тому в початкових цілях незалежно від різноманітних видів і форм діяльності, опанування мовою має розглядатись як здібність брати участь в реальному спілкуванні, а не як знання окремих елементів мови [1].

Говоріння – це одна зі складових у ході досконалого опанування мовою не лише як засобом комунікації, а і як одним із ключових компонентів у соціокультурній діяльності. Володіння іноземною мовою, вміння спілкуватися, вести «живий» діалог і досягати успіху у процесі комунікації – важливі складові професійних вмінь у різних сферах діяльності. [3]

Говоріння - це одна із форм мовленнєвої діяльності, за допомогою якої відбувається усне спілкування іноземною мовою в діалогічній формі (паралельно з аудіюванням) і в монологічній формі. Воно спрямоване до однієї особи або до необмеженої кількості осіб.

Говоріння – активний, продуктивний вид мовленнєвої діяльності, який належить до усного мовлення, ґрунтується на механізмах формування і формулювання думки [4, с. 140]. Змістом говоріння є висловлення думок в усній формі. Цей вид мовленнєвої діяльності здатен розвивати лексичні, граматичні навички, а також іншомовну комунікативну компетентність (ІКК). ІКК розглядається як багатогранне поняття, що містить у собі велику кількість складових. Серед них ми можемо виокремити вміння, навички, знання, комунікативні здібності, вміння працювати самостійно та у команді. Іншомовна мовленнєва компетентність (ІМК) як складова ІКК поєднує у собі чималу кількість характеристик, які розвиваються не лише в говорінні, а й в аудіюванні, у читанні та у письмі.

Розглядаючи алгоритм формування італійськомовної компетентності в говорінні, очевидним є те, що необхідно враховувати чинники, які впливають на кінцевий результат. Відзначимо, що до таких чинників, ми відносимо лінгво-психологічні особливості учнів 6 класу, труднощі, які виникають на уроках італійської мови, ефективне практичне забезпечення (система вправ та планування уроків з домінантою на розвиток компетентностей в говорінні).

У ході дослідження нами встановлено те, що процес формування італійськомовної компетентності в говорінні складається з трьох основних етапів: мотиваційний, аналітично-синтетичний та контрольно-виконавчий. Очевидним є той факт, що якість продукту мовлення напряму залежить від ефективності учня на кожному з вищеперерахованих етапів.

Перший етап – мотиваційний. Протягом цього етапу в учнів виникає задум висловлення якої-небудь думки (необхідність), причина цього висловлення (мотив) та об'єкт висловлювання (ціль). Мотиви впливають на формування поведінки й того, що репродукує суб'єкт процесу говоріння. О.М. Леонтьєв указує, що «мотиви відкриваються для нашої підсвідомості лише об'єктивно, шляхом аналізу діяльності, її динаміки. Суб'єктивно ж вони виступають лише у формі переживання, хотіння, прагнення до цілі» [2, с. 204].

Наступним етапом є аналітико-синтетичний – на цьому етапі відбувається підготовка реалізації задуму висловлювання. Під час процесу говоріння іноземною мовою для тих, хто навчається, необхідно відсортувати слова, які вони уже знають, тобто зробити аналіз, і використати їх в мовленнєвій діяльності (тут відбувається синтез) для реалізації задуму. Для того, щоб слова зберігались у пам'яті, необхідно, щоб між ними виникали парадигматичні та синтагматичні зв'язки, чим більша кількість цих зв'язків виникатиме, тим кращою буде готовність введення слова в мовлення. Парадигматичні зв'язки передбачають асоціації при зіставленні слів за різними ознаками (по спільності значень або їх протилежності). Особливу роль для говоріння відіграють синтагматичні зв'язки, тобто поєднання слів з іншими словами. Під час аналізу відбувається відбір готових до вживання одиниць іноземної мови. Під час синтезу – конструювання, комбінування – граматична структуризація висловлювання. Думка, як стверджують психологи, виникає за наявності чітко сформульованої проблеми або конфлікту і формується під впливом обставин, завдань та цілей спілкування, а також внутрішнього стану людини.

Кінцевий етап – контроль-виконавчий. Зміст цього етапу полягає у внутрішньому оформленні висловлювання і контролі, ціль яких сигналізувати про можливі помилки та сприяти їх негайному вирішенню.

Аналіз методичної літератури свідчить про те, що формування італійськомовної компетентності в говорінні – це процес передачі та приймання інформації учнями за допомогою мовних кодів. Саме ці мовні засоби є ключовими поняттями, які розвивають ІКК в учнів, дають їм можливість реалізовувати усно-мовленнєву комунікацію в життєво важливих для них сферах.

Висновки та перспективи подальших наукових досліджень. Отже, ми дійшли висновку, що говоріння, як одна із форм мовленнєвої діяльності, є важливим комплексом знань, навичок та вмінь, за допомогою якого учні опановують іноземну мову, реалізують своє висловлювання відповідно до мети комунікативної ситуації. Говоріння – це вербальна комунікація, ефективність якої напряму залежить від правильно підібраних стратегій. Ми пропонуємо наступний алгоритм для формування італійськомовної компетентності в говорінні в учнів 6 класу: формування мотивації в учнів до реалізації вербальної комунікації, наступний етап – підготовка висловлення до репродукування, завершальний етап повинен контролювати внутрішнє оформлення висловлювання.

Перспективним вбачаємо подальше дослідження цієї проблеми, розробку методичних та практичних матеріалів, оскільки схожі наукові напрацювання з формування італійськомовної компетентності в говорінні в учнів 6 класу на даний момент відсутні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колшанский Г. В. Лингвокоммуникативные аспекты речевого общения / Г. В. Колшанский // Иностр. языки в школе. – 1985. – № 1. – С. 14–15.
2. Леонтьев А.Н. Проблемы развития психики : монография / А.Н. Леонтьев. – 4-е издание. – Москва : Издательство Московского университета, 1981. – 584 с.

3. Методика навчання іноземних мов : теорія і практика : підручник для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищ. навч. закладів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін./ під загальн. ред. С.Ю.Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.

4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 328 с. (Серія «Альма-матер»).

5. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці) : [навч. посібник]. – К. : Ленвіт, 2008. – 235 с

6. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. 2-е изд. – М. : Просвещение, 1991. – 223 с.